

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 28.02.2025

Meie 26.03.2025

nr 1.1-10.1/1071-1,
RAM/24-1172/-2K
nr 8-2/2055

Krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Rahandusministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks krediiditeabe jagamise seaduse eelnõu (*eelnõu*). Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

- Eelnõu § 7 lg 4 ja 5** – Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul tuleks registris toimuvale andmetöötlusele seaduses ette näha teatud turvameetmed andmesubjektide õiguste ja andmete paremaks kaitseks. Kuna registris töödeldakse suure hulga Eesti elanike laenudega seotud andmeid, peaksid need turvameetmed olema rangemad kui üksnes küberturbe seadusest tulenevad nõuded. Eelnõus võiks ette näha kohustuse rakendada turvameetmeid, mis ei võimalda eelnõus sätestamata eesmärgil andmeid töödelda ega tuvastada töödeldavate andmetega seotud isikuid, sealhulgas selleks mõistliku tõenäosusega meetmeid kasutades. Samuti võiks sätestada nõude, et andmetöötlus registris toimub pseudonüümitult või kasutades muid asjakohaseid kaitsemeetmeid. Andmetöötluse tulemusena väljastatakse isikustatud kujul üksnes andmed, mis on vajalikud krediidiandjale krediidiivõimelisuse hindamiseks. Täpsemad turvameetmed saab ette näha rakendusaktis. Eelnevast tulenevalt palume lisada eelnõusse täiendavate turvameetmete regulatsioon ning täiendada põhimääruse kehtestamise volitusnormi, et neid turvameetmeid rakendusaktis täpsustada.
- Eelnõu § 10 lg 7** – sätte kohaselt on tarbijal ja käendajal juurdepääs oma andmetele kuni käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud tähtaja möödumiseni. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul on säte ebavajalik ja tuleb eelnõust välja jätta. Andmed, mille säilitustähtaeg on saabunud, kustutatakse. Nendele ei ole võimalik kauem juurdepääsu anda. Praegusel kujul tekitab säte pigem segadust ja võimaluse tõlgenduseks, et isikul oleks võimalik saada andmetele juurdepääs ka siis, kui nende säilitustähtaeg on saabunud.
- Eelnõu § 12 lg 5** – sätte kohaselt ei või registripidajaga sõlmitava registripidamise lepingu kehtivusaeg ületada viit aastat. Sätte sõnastus jätab lahtiseks, kas on lubatud sõlmida lepingut sama isikuga rohkem kui üheks tähtajaks. Palume seda seletuskirjas täpsustada ning vajaduse korral normi sõnastust täpsustada.
- Eelnõu § 14 lg 4** järgi kooskõlastatakse hinnakirja taotlus tähtajatult või tähtajaliselt. Palume selgitada, mille järgi otsustatakse hinnakirja kehtestamise tähtaeg.
- Eelnõu § 17 lg 2 p 18 ja § 28 lg 2** – esimesel kooskõlastusringil esitasime märkuse, milles palusime lähemalt selgitada isiku maine hindamise kriteeriume. Kooskõlastustabelis on öeldud, et

eelnõu § 17 lõikes 2 ja § 28 lõikes 2 sätestatud on selgitatud eelnõu seletuskirja vastavates osades.

Oleme seisukohal, et selgitused § 17 ning § 28 juures ei ole siiski ammendavad. Jätakuvalt jääme selle juurde, et kriminaalasjas tunnistajana või kannatanuna osalemise tõttu isikule piirangute ettenägemine on vaba eneseteostuse ilmselge ebaproportsionaalne piirang. Ümberlukkavaid selgitusi ei õnnestunud seletuskirjast leida. Kui need on siiski välja toodud, palume tabelis konkreetselt viidata, millisel seletuskirja leheküljel need kirjas on.

Paragrahvi 17 põhjenduste juures märgitakse seletuskirjas (lk 46) mh, et Finantsinspeksioon on andnud juhendid, mille pinnalt saab isik otsustada, millised asjakohased materjalid ta esitab ja kui läbipaistev ta järelevalveasutusega on. Palume selgitust, kas need juhendid on avalikud? Kust need on leitavad?

Paragrahvi 28 lõike 2 kohta on esitatud selgitusi, mis peavad olema välja toodud ka § 17 lõike 2 juures või vastavalt omavahel viidatud. Palume seletuskirja vastavalt täiendada.

6. **Eelnõu § 19 lg 1 p 18 ja § 28 lg 2** – esimesel kooskõlastusringil esitasime märkuse, milles palusime selgitada, millisel õiguslikul alusel kontrollib Finantsinspeksioon (FI) talle esitatud andmeid, sh andmeid, mis on FI-le esitatud isiku usaldusväärsuse ja laitmatu maine tõendamiseks, arvestades, et FI arvestab isiku maine hindamisel muu hulgas seda, kas isik on olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga või isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis või järelevalvemenetlusega. Kui sellist õiguslikku alust ei ole, siis palusime see eelnõus ette näha.

Kooskõlastustabelis öeldakse, et tegemist on finantssektori ettevõtja tegevuse suhtes kehtiva üldpõhimõttega. Palume seletuskirjas lahti kirjutada, mis see on. Tabeli põhjenduses räägitakse karistusregistri seadusest. Juhime tähelepanu sellele, et karistusregistrisse kantakse teave isiku karistuse kohta. Kui isik on süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga, siis seda teavet karistusregistris ei ole. Seega soovime jätkuvalt selgitusi, kuidas toimub FI poolt selle teabe kontrollimine ehk kust saadakse andmed selle kohta, et isik on olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga. Eriti oluline on aru saada, kuidas tuvastatakse muul moel seotus süüteoasjaga. Tegemist on teabega, mida karistusregister ei sisalda. Kas FI-l on andmete kontrollimiseks juurdepääs teistele andmekogudele? Kui jah, siis palusime välja tuua, millisel õiguslikul alusel see toimub. Kui sellist õiguslikku alust ei ole, siis palusime see eelnõus ette näha. Kooskõlastustabelis selle kohta selgitust ei ole (Justiitsministeeriumi märkus nr 15). Palume märkusele vastata.

7. **Eelnõu § 44 lg 2** – esimesel kooskõlastusringil tegime märkuse sätte kohta, mis võimaldab andmesubjekti õigusi piirata ka juhul, kui teabe edastamine võib kahjustada kolmandate isikute õigustatud huve. Kooskõlastustabelis on selgitatud, et tegemist ei ole andmesubjekti spetsiifilise sättega. Siiski piirab see säte ka andmesubjekti õigusi. Juhime veekord tähelepanu, et andmesubjekti õigusi piirav säte ei saa olla alaline, seega ei saa ette näha sätet, mis võimaldab andmetega tutvumisest keelduda, nägemata ette ajalist piiri. Selguse huvides tuleb andmesubjekti õiguste piirang näha ette eraldi paragrahvis, mis eristaks nende õiguste piiramist teiste menetlusosaliste õiguste piiramisest.
8. **Eelnõu § 45 lg 1 p 4** – kordame eelmisel kooskõlastusringil eelnõu ja seletuskirja failis esitatud märkust. Eelnõu kohaselt on Finantsinspeksioonil järelevalve tegemiseks õigus nõuda aruandeid, tasuta teavet, dokumente ning suulisi või kirjalikke selgitusi järelevalve teostamisel tähtsust omavate asjaolude kohta muu hulgas muult kolmandalt isikult. Palume seletuskirjas selgitada, kes on need muudu kolmandad isikud. Lisaks jääb ebaselgeks, millega on põhjendatud nii lai volitus andmete ja selgituste nõudmiseks. Näiteks krüptovaraturu seaduse § 27 lg 1 p 5 kasutab analoogsel juhtumil sõnastust "põhjendatud vajaduse korral muu kolmas isik" – soovitame volituse piiramiseks kaaluda samasugust sõnastust. Kui eelnõu koostajad leiavad, et eelnõus pakutud lai volitus on siiski vajalik, siis palume seda seletuskirjas põhjendada.
9. **Eelnõu §-d 52–55** kohta esitasime esimesel kooskõlastusringil järgmise märkuse: Kui võrrelda kavandatud sanktsioonimäärasid, siis nende järgi on kõik erinevad teod ühesuguse raskusega,

maksimaalselt on võimalik karistada samasuguse rahatrahviga. Palume norme veelkord hinnata ja kaaluda, kas ka tegelikult on kõik need rikkumised võrdselt kaaluga või on siiski mõni neist oma olemuselt raskem ning vääriks seetõttu karistumäärade kaudu eristamist.

Kooskõlastustabelis märgitakse vastuseks, et juriidilise isiku sunniraha ja vastutust reguleerivate normide loomisel on eeskujuks võetud KIOS-i, KAS-i ja KAVS-i analoogsed sätted.

Oleme seisukohal, et antud selgitus ei ole piisav. Juhul kui Justiits- ja Digiministeeriumil on kahetsusväärsetel põhjustel jäänud tegude hindamise märkus KIOS-i, KAS-i ja KAVS-i eelnõude kooskõlastusel tegemata, ei tähenda see, et teema ei oleks oluline. Seetõttu kordame esimesel kooskõlastusringil tehtud märkust ning soovime selgitusi, miks ei ole võimalik tegusid eristada ning sellest tulenevalt ette näha erinevad maksimaalsed karistumäärad. Vajadusel tuleb muudatused teha ka KIOS-is, KAS-is ning KAVS-is, kui neid järgmine kord muudetakse.

- 10. Eelnõu §-d 52–55** kohta tegime ka märkuse, et juriidilise isiku karistusena on kõikides vastutuse sätetes kavandatud rahatrahv kuni 1 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest. Kui kõrvutada seda sõnastust eelnõu § 51 lõikega 3, siis järelevalve korras rakendatava sunniraha osas on netokäibe puhul täiendus: „... sealhulgas brutotulust vastavalt viimasele kättesaadavale raamatupidamisaruandele, mis koosneb teenustasudest ning intressi- ja muudest sellesarnastest tuludest“. Tõstatasime küsimuse, kas väärtegade puhul seda täiendust ei arvestata. Kui ei arvestata, siis miks? Palusime selle erisuse kehtestamist seletuskirjas selgitada.

Esitatud selgitus ei ole siiski rahuldav. Palun esitage seletuskirjas selgitus, miks väärtegade puhul ei ole ette nähtud sarnast arvestust nagu sunniraha kohta eelnõu § 51 lõikes 3. Palume erisuse kehtestamist seletuskirjas selgitada.

- 11.** Palume arvestada käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiitsministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiitsministeeriumi märkustega

Katariina Kärsten 53888918
Katariina.Karsten@justdigi.ee
Einar Hillep
Kaidi Urgas
Karen Alamets
Kristel Niidas
Monika Tappo